

Betænkning afgivet af Forsvars-, Samfundssikkerheds- og Beredskabsudvalget den 00. maj 2025

Udkast
til
Betænkning
over

Forslag til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater m.v.

[af forsvarsministeren (Troels Lund Poulsen)]

1. Ændringsforslag

Der er stillet 8 ændringsforslag til lovforslaget, herunder om deling af lovforslaget. Radikale Venstres medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 1. Alternativets medlem af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 2 og 3. Enhedslistens medlemmer af udvalget har stillet ændringsforslag nr. 4 og 5. Forsvarsministeren har stillet ændringsforslag nr. 6-8.

2. Indstillinger

Borgernes Parti, Naleraq, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betækningsafgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

3. Politiske bemærkninger

Enhedslisten

Enhedslistens medlemmer af udvalget bemærker, at forsvarssamarbejdsaftalen og lovforslaget er gennemsyret af, at danske hensyn og interesser må vige for USA's. Stort set på hver eneste side af lovforslaget er der nye eksempler på, at aftalen giver USA rettigheder, mens Danmark og den danske befolkning skal bære alle forpligtelser, indrømmelser og udgifter.

Enhedslisten ønsker at påpege, at argumentet om, at forsvarssamarbejdsaftalen skulle give Danmark øget beskyttelse og forpligte USA til at bevare tætte bånd til Danmark

og Europa, ikke holder vand. Allerede i forsvarsministerens svar på FOU alm. del – spm. 69 den 30. januar 2024, (folketingsåret 2023-24) fremgår det, at: »Forsvarssamarbejdsaftalen indeholder ikke en juridisk forpligtelse for USA til at stationere personel eller opbevare udstyr i Danmark.« USA forpligter sig altså ikke til noget med aftalen. Danmark forpligter sig derimod til at stille baseområder til rådighed for USA's militær.

Med aftalen og den dertil hørende lovgivning får USA's militær meget vidtgående rettigheder. Områder skal stilles eksklusivt til rådighed for USA, hvis USA ønsker det. USA vil kunne kontrollere disse områder, uden at danske myndigheder kan kræve adgang. USA kan anvende dansk territorium til at forfølge amerikanske forsvarspolitiske interesser.

Vi ved ikke, hvilke våben USA i praksis vil opbevare på baseområderne, og vi ved ikke, om USA vil tilbageholde frihedsberøvede personer og udsætte dem for tortur. Alt det undrager sig dansk kontrol. Det er kendt viden, at USA så sent som efter årtusindskiftet har udøvet tortur på amerikanske baser, i bl.a. Polen, Rumænien og Litauen.

Efter forsvarssamarbejdsaftalen skal retssager, som måtte involvere amerikanske soldater, som udgangspunkt foregå ved amerikanske militærdomstole, hvor dommere og nævninge er amerikanske militærpersoner. Det gælder for eksempel i voldssager, voldtægtssager eller drabssager, hvor gerningsmanden er amerikansk, og hvor offeret og gerningsstedet er danske.

I månederne op til betækningsafgivelsen har medierne undersøgt baseaftalen nærmere. I dagbladet Politiken kom det frem, at regeringen to steder i lovforslagets bemærkninger har foretaget påfaldende ændringer i forhold til det lovudkast, der blev sendt i høring tilbage i december. Henvis-

ningen til, at der ikke må stationeres atomvåben i Danmark i fredstid, er blevet slettet. Det giver grund til at frygte, at regeringen går med overvejelser om at ændre dansk atomvåbenpolitik, så USA på et tidspunkt kan opstille atomvåben i Danmark i fredstid. Svarene på Enhedslistens spørgsmål 95 og 96 til lovforslaget har ikke betrygget Enhedslisten i, at regeringen ikke skulle have sådanne overvejelser.

I Jyllands-Posten er det fremgået, at medarbejdere ved private amerikanske sikkerhedsfirmaer i kraft af forsvarssamarbejdsaftalen vil få lov til at bære skydevåben i Danmark. Det er en drastisk ændring i forhold til de forhold, der hidtil har været gældende i Danmark.

Et af de vægtigste hørings svar til lovudkastet kom fra Institut for Menneskerettigheder, som har fremsat 16 klare anbefalinger til regeringen. Det er anbefalinger, som ville styrke dansk suverænitet og klargøre vigtige forhold, som der i øjeblikket hersker tvivl om. Det er bekymrende, at regeringen kun i meget ringe grad eller slet ikke har valgt at følge instituttets anbefalinger.

Enhedslisten konstaterer, at forsvarsministerens svar på de mere end hundrede spørgsmål, som partiet har stillet under udvalgsarbejdet, er meget mangelfuldt besvaret – ofte blot med henvisning til aftalens ordlyd, der i sagens natur var spørgeren bekendt, da spørgsmålet blev stillet. I en lang række spørgsmål, der er uafklarede, henviser regeringen blot til, at der eventuelt kan fastsættes nærmere regler på et senere tidspunkt.

Samlet set har det været et for det danske demokrati utilfredsstillende forløb, hvor regeringen og folketingsflertallet har undladt at lytte til den udbredte folkelige modstand og utryghed og undladt at tage bestik af den ændrede udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation efter indsættelsen af præsident Trump i januar 2025.

Alternativet

Alternativets medlem af udvalget kan, bl.a. set i lyset af den geopolitiske situation, usikre forfatningsretlige spørgsmål, usikkerhed om jurisdiktion ved straffesager og omfattende bemyndigelser til regeringen vedrørende miljø og våbentilladelser, ikke støtte lovforslaget. Derudover finder Alternativet det kritisabelt, at regeringen ikke vil yde teknisk bistand til udarbejdelse af ændringsforslag, som der ellers er praksis for i Folketinget.

4. Ændringsforslag med bemærkninger

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af et *mindretal* (RV), tiltrådt af <>:

a

Ændringsforslag om deling af lovforslaget

1) Lovforslaget deles i to lovforslag med følgende titler og indhold:

A. »Forslag til lov om forsvarssamarbejde mellem Danmark og Amerikas Forenede Stater« omfattende §§ 1-14, § 15, stk. 1, §§ 16-23, § 25 og bilag 1.

B. »Forslag til lov om ændring af lov om våben og eksplosivstoffer m.v. (Udførsel af våben m.v. af udenlandske militære styrker og militært personel)« omfattende §§ 15, 24 og 25.

[Forslag om deling af lovforslaget]

b

Ændringsforslag til det under A nævnte lovforslag

Af et *mindretal* (ALT), tiltrådt af <>:

Til § 12

2) Efter »Forsvarsministeren kan« indsættes: »alene med Folketingets samtykke«.

[Krav om Folketingets samtykke til at fravige regler på bygge-, plan-, natur- og miljøområdet]

Til § 14

3) I *stk. 2* indsættes efter »med forsvarsministeren«: »og indhentelse af Folketingets samtykke«.

[Krav om Folketingets samtykke til regler om forsvarssamarbejdsaftalens artikel 4 og 18]

Af et *mindretal* (EL), tiltrådt af <>:

Til § 15

4) I *stk. 1* indsættes efter »ikrafttræden«: », idet loven dog ikke kan træde i kraft, før den amerikanske præsident har afgivet en skriftlig garanti om, at han ikke, så længe forsvarssamarbejdsaftalen er i kraft, vil annektere Grønland imod Naalakkersuisuts og regeringens ønsker«.

[Skriftlig garanti fra den amerikanske præsident]

Ny paragraf

5) Efter § 15 indsættes:

»§ 01. Der skal afholdes en vejledende folkeafstemning forud for, at regeringen kan tiltræde forsvarssamarbejdsaftalen.«

[Afholdelse af folkeafstemning om tiltrædelse af forsvarssamarbejdsaftalen]

Af *forsvarsministeren*, tiltrådt af <>:

c

Ændringsforslag til det udelte lovforslag

Til § 15

6) I *stk. 2* ændres »1. juni 2025« til: »1. juli 2025«.

[Ændring af ikrafttrædelsestidspunkt for lovens § 24]

7) Som *stk. 3* indsættes:

»Stk. 3. Regler udstedt i medfør af § 1, stk. 4-7, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovebekendtgørelse nr. 958 af 22. juni 2022, som ændret ved § 1 i lov

nr. 1555 af 12. december 2023, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 1, stk. 5-8, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, jf. denne lovs § 21, nr. 1.«
[Lovteknisk korrektion]

Til § 21

8) Efter nr. 1 indsættes:

»01. I § 1, stk. 7, der bliver stk. 8, ændres »stk. 5 og 6« til: »stk. 6 og 7«.
[Lovteknisk korrektion]

Bemærkninger

Til nr. 1

Det foreslås, at lovforslaget deles op i to separate lovforslag, således at der kan stemmes separat om delen om den lovgivningsmæssige implementering af aftale om forsvarssamarbejde af 21. december 2023 mellem regeringen i Danmark og regeringen i Amerikas Forenede Stater (forsvarssamarbejdsaftalen) og delen om udførsel af våben m.v. af udenlandske militære styrker og militært personel.

Til nr. 2

Det foreslås, at hvis forsvarsministeren vil tillade fravigelser af regler på bygge-, plan, natur- og miljøområdet i det omfang det er nødvendigt for amerikanske styrkers opgavevaretagelse i Danmark efter forsvarssamarbejdsaftalen, kan det kun ske, hvis Folketinget giver sit samtykke hertil.

Til nr. 3

Det foreslås, at det kræver Folketingets samtykke, hvis justitsministeren efter aftale med forsvarsministeren ønsker at fastsætte nærmere regler om at gennemføre forsvarssamarbejdsaftalens artikel 4 og 18.

Til nr. 4

Det fremgår af den foreslåede § 15, at forsvarsministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden. Med ændringsforslaget foreslås det, at loven ikke kan træde i kraft, før den amerikanske præsident har afgivet en skriftlig garanti om, at han ikke, så længe forsvarssamarbejdsaftalen er i kraft, vil annektere Grønland imod Naalakkersuisuts og regeringens ønsker.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at forsvarsministeren ikke kan fastsætte, at loven skal træde i kraft, før den amerikanske præsident har afgivet en skriftlig garanti om, at han ikke, så længe forsvarssamarbejdsaftalen er i kraft, vil annektere Grønland imod Naalakkersuisuts og regeringens ønsker.

Dette skal ses i lyset af, at forsvarssamarbejdsaftalen først vil træde i kraft, når Danmark og USA ved noteudveksling har orienteret hinanden om, at de hver især har gennemført deres respektive nationale implementeringsprocesser, jf. herved forsvarssamarbejdsaftalens artikel 30, stk. 1.

Til nr. 5

Med ændringsforslaget foreslås det fastsat som § 16, at der skal afholdes en vejledende folkeafstemning forud for, at regeringen kan tiltræde forsvarssamarbejdsaftalen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at der vil skulle afholdes en vejledende folkeafstemning forud for, at regeringen ved noteudveksling orienterer USA om, at Danmark har gennemført sin nationale implementeringsproces. Dette skal ses i lyset af, at forsvarssamarbejdsaftalen først vil træde i kraft, når Danmark og USA ved noteudveksling har orienteret hinanden om, at de hver især har gennemført deres respektive nationale implementeringsprocesser, jf. herved forsvarssamarbejdsaftalens artikel 30, stk. 1. Regeringen vil ikke kunne orientere USA om, at Danmark har gennemført sin nationale implementeringsproces, inden den vejledende folkeafstemning er gennemført. Regeringen vil imidlertid ikke være retligt bundet af resultatet af folkeafstemningen.

Til nr. 6

Det fremgår af lovforslagets § 15, stk. 2, at § 24, nr. 1 og 2, træder i kraft den 1. juni 2025. Det foreslås at ændre ikrafttrædelsestidspunktet til den 1. juli 2025. Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at lovforslagets 3. behandling er planlagt til den 11. juni 2025.

Til nr. 7

Det foreslås i § 15, stk. 3, at regler udstedt i medfør af § 1, stk. 4-7, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, jf. lovebekendtgørelse nr. 958 af 22. juni 2022, som ændret ved § 1 i lov nr. 1555 af 12. december 2023, forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler udstedt i medfør af § 1, stk. 5-8, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold, jf. denne lovs § 21, nr. 1.

Den foreslåede bestemmelse er en konsekvensrettelse som følge af, at bemyndigelsesbestemmelserne i § 1, stk. 4-7, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold foreslås rykket til § 1, stk. 5-8, jf. lovforslagets § 21, nr. 1.

Til nr. 8

Det foreslås i § 1, stk. 7, der bliver stk. 8, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold at ændre henvisningen til stk. 5 og 6 til stk. 6 og 7. Den foreslåede bestemmelse er en konsekvensrettelse som følge af, at bestemmelserne i § 1, stk. 5 og 6, i lov om radioudstyr og elektromagnetiske forhold foreslås rykket til § 1, stk. 6 og 7, jf. lovforslagets § 21, nr. 1.

5. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 28. marts 2025 og var til 1. behandling den 11. april 2025. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Forsvars-, Samfunds- og Beredskabsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i <antal> møder.

Høring

Udvalget afholdt den 23. maj 2025 en åben høring og en lukket høring om lovforslaget.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og forsvarsministeren sendte den 23. december 2024 dette udkast til udvalget, jf. FOU alm. del – bilag 48. Den 28. marts 2025 sendte forsvarsministeren høringsvarene og et høringsnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt <12> bilag på lovforslaget.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget <3> skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Samråd

Udvalget har stillet 1 spørgsmål til forsvarsministeren og 2 spørgsmål til henholdsvis forsvarsministeren og justitsministeren til mundlig besvarelse, som ministrene har besvaret i to åbne samråd med udvalget den 26. maj 2025. [Ministrene har efterfølgende sendt udvalget sine talepapirer, der dannede grundlag for ministerenes besvarelser af spørgsmålene.]

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet <188> spørgsmål til henholdsvis forsvarsministeren, udenrigsministeren og justitsministeren til skriftlig besvarelse, [som ministrene har besvaret.]

Benny Engelbrecht (S) Bjarne Laustsen (S) Christian Rabjerg Madsen (S) Jesper Petersen (S) Kasper Roug (S)

Mogens Jensen (S) Flemming Møller Mortensen (S) Simon Kollerup (S) Christian Friis Bach (V) Hans Andersen (V)

Peter Juel-Jensen (V) nfmd. Hans Christian Schmidt (V) Peter Have (M) Charlotte Bagge Hansen (M) Aaja Chemnitz (IA)

Lise Bech (DD) Søren Espersen (DD) Carsten Bach (LA) Alexander Ryle (LA) Rasmus Jarlov (KF) fmd. Mai Mercado (KF)

Mads Fuglede (DD) Alex Ahrendtsen (DF) Anne Valentina Berthelsen (SF) Karsten Hønge (SF) Trine Pertou Mach (EL)

Søren Søndergaard (EL) Stinus Lindgreen (RV) Sascha Faxe (ALT)

Borgernes Parti, Naleraq, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Radikale Venstre (RV)	6
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Alternativet (ALT)	6
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	16	Borgernes Parti – Lars Boje Mathiesen (BP)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Naleraq (N)	1
Liberal Alliance (LA)	15	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Moderaterne (M)	12	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	5
Dansk Folkeparti (DF)	7		